

Curtea Supremă de Justiție
DECIZIE

30 iunie 2020

mun. Chișinău

Colegiul penal lărgit al Curții Supreme de Justiție
în componență:

Președinte	Iurie Diaconu,
Judecători	Liliana Catan, Ion Guzun, Victor Burduh, Nicolae Craiu,

a judecat în ședința de judecată, fără citarea părților la proces, recursul ordinar, împotriva, sentinței Judecătorei Strășeni din 18 decembrie 2018 și deciziei Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 10 decembrie 2019, declarat de avocatul Roman Aronov în numele inculpatului

*Miroșnicenco Andrei XXXXX, născut la XXXXX,
originar și locuitor al mun. XXXXX, str. XXXXX, XXXXX, ap.
XXXXX, cetățean al R. Moldova, fără antecedente penale.*

	<i>Termenul de examinare,</i>
<i>instanța de fond:</i>	<i>20.09.2018 - 18.12.2018,</i>
<i>instanța de apel:</i>	<i>17.01.2019 - 06.03.2019,</i>
<i>instanța de recurs:</i>	<i>18.04.2019 - 01.08.2019.</i>
<i>instanța de apel:</i>	<i>05.09.2019 - 10.12.2019,</i>
<i>instanța de recurs:</i>	<i>12.05.2020 - 30.06.2020.</i>

Asupra recursurilor menționate, Colegiul penal lărgit,

C O N S T A T Ă :

1. Prin sentința Judecătorei Strășeni din 18 decembrie 2018, Miroșnicenco Andrei a fost **recunoscut vinovat** de săvârșirea infracțiunii prevăzute de art. 166 alin. (2) lit. c) Cod penal, fiindu-i aplicată măsura de constrângere cu caracter medical - *internarea într-o instituție psihiatrică cu supraveghere riguroasă* în IMSP Spitalul Clinic de Psihiatrie din mun. Chișinău.

2. Instanța de fond a constatat că, Miroșnicenco Andrei, având intenția directă îndreptată spre privarea ilegală de libertate a unei persoane, în perioada de timp 25.03.2017 - 02.01.2018, profitând cu bună-știință de starea de neputință a fratelui său XXXXX XXXXX, care se datorează dezabilității severe a acestuia din copilărie și diagnozei XXXXX XXXXX, intenționat nu i-a permis ultimului să iasă din apartamentul unde locuiau, situat în or. XXXXX, str. XXXXX, XXXXX, ap. XXXXX, unde l-a ținut închis contrar voinței acestuia și nici nu a permis nimănui să-l viziteze, până când de către colaboratorii Inspectoratului de poliție Strășeni, la domiciliul său a fost efectuată percheziția, în cadrul căreia XXXXX XXXXX a fost eliberat, fiind ulterior internat la Spitalul raional Strășeni, pentru acordarea ajutorului medical.

Instanța a reținut că inculpatul nu s-a prezentat în ședința de judecată și, în conformitate cu art. 496 Cod de procedură penală, dat fiind faptul că caracterul și gradul de îmbolnăvire a lui împiedică prezentarea în ședința de judecată, cauza urmează a fi examinată în absența acestuia.

Conform raportului de expertiză judiciară nr. nr. XXXXX din 20.07.2018, Miroșnicenco A. suferă de maladie psihică cronică și evolutivă: „*Schizofrenia formă paranoidă, sindrom paranoia*”. La momentul săvârșirii infracțiunii ce i se impută, Miroșnicenco A. nu avea capacitatea de a-și da seama de acțiunile sale și nu le putea dirija, deci nu putea acționa cu discernământ. În caz dacă în instanța de judecată va fi probată vinovăția lui Miroșnicenco A., conform stării psihice el necesită a fi recunoscut *Iresponsabil*. Actualmente **comportamentul persoanei în stare de boală psihică este periculos pentru societate**. În privința lui Miroșnicenco A. se recomandă aplicarea măsurilor de siguranță caracter medical, în sens de a fi îndreptat la tratament prin constrângere într-o instituție psihiatrică *cu supraveghere riguroasă* (IMSP SCP). Conform stării psihice prezent Miroșnicenco A. nu are capacitatea de a-și da seama de acțiunile sale nu poate dirija cu acțiunile sale, deci nu poate acționa cu discernământ (f.d.147-155).

Materialul probant administrat pe caz, confirmă fără dubii privarea ilegală de libertate de către Miroșnicenco A. a fratelui său XXXXX XXXXX, care suferă de retard mintal profund, prin faptul că nu i-a permis ultimului să iasă din apartamentul unde locuiau, nu a permis medicului de sector să-l examineze, acesta fiind la evidență medicală, cât și asistentului social și reprezentanților poliției să-l viziteze, fiind necesară instituirea unei comisii pentru a pătrunde în apartament și ca urmare a condițiilor în care acesta a fost deținut ilegal al interna pe partea vătămată la Spitalul raional Strășeni, pentru acordarea ajutorului medical.

Însă, conform raportului de expertiză judiciară nr. XXXXX din 20.07.2018, s-a constatat că Miroșnicenco A. în privința infracțiunii de care este învinuit este declarat iresponsabil, acesta suferă de maladie psihică cronică și evolutivă: „Schizofrenia formă paranoidă, sindrom paranoid”, și necesită aplicarea măsurilor constrângere cu caracter medical - internarea într-o instituție psihiatrică cu supraveghere riguroasă.

Astfel, Miroșnicenco A. a comis fapta prejudiciabilă prevăzută de art. 166 alin. (2) lit. c) Cod penal, în stare de iresponsabilitate, adică nu putea să-și dea seama de acțiunile sale și nu putea să le dirijeze din cauza unei boli psihice cronice.

În conformitate cu art. 499 alin. (1) Cod de procedură penală, dacă consideră dovedit faptul că persoana în cauză a săvârșit o faptă prejudiciabilă, prevăzută de legea penală, **în stare de iresponsabilitate** instanța de judecată adoptă, conform art. 23 din Codul penal, o **sentință de absolvire a acestei persoane de răspundere penală**, și de aplicare față de ea a unor măsuri de constrângere cu caracter medical, indicând care anume din ele trebuie aplicată, sau o sentință de încetare a procesului și de neaplicare a unor astfel de măsuri în cazurile când, prin caracterul faptei săvârșite și starea sănătății sale, persoana nu prezintă pericol pentru societate și nu are nevoie de tratament forțat. În astfel de cazuri, instanța anunță despre bolnav organele de ocrotire a sănătății.

Conform art. 23 alin. (1) Cod penal, nu este pasibilă de răspundere penală persoana care, în timpul săvârșirii unei fapte prejudiciabile, se afla în stare de iresponsabilitate, adică nu putea să-și dea seama de acțiunile ori inacțiunile sale sau nu putea să le dirijeze din cauza unei boli psihice cronice, a unei tulburări psihice temporare sau a altei stări patologice. Față de o asemenea persoană, în baza hotărârii instanței de judecată, pot fi aplicate măsuri de constrângere cu caracter medical, prevăzute de prezentul cod.

Potrivit art. 99 Cod penal, persoanelor care au săvârșit fapte prevăzute de legea penală în stare de iresponsabilitate, instanța de judecată poate să le aplice următoarele măsuri de constrângere cu caracter medical, care se desfășoară de către instituțiile curative ale organelor de ocrotire a sănătății:

- a) internarea într-o instituție psihiatrică cu supraveghere obișnuită;
- b) internarea într-o instituție psihiatrică cu supraveghere riguroasă.

Art. 100 alin. (2) Cod penal prevede că, **internarea într-o instituție psihiatrică cu supraveghere riguroasă poate fi aplicată de către instanța de judecată unui alienat care, din cauza stării psihice și a caracterului faptei prejudiciabile săvârșite, prezintă un pericol deosebit pentru societate și are nevoie de îngrijire spitalicească și de tratament în condiții de supraveghere riguroasă.**

În consecință, având ca temei circumstanțele cauzei, vinovăția inculpatului, faptul că potrivit raportului de expertiză judiciară nr. XXXXX din 20.07.2018 inculpatul suferă de o boală psihică, care îl face să nu-și dea seama de acțiunile sale și această boală nu este o tulburare nervoasă temporară, ci o boală permanentă, are nevoie de îngrijire spitalicească și de tratament în condiții de supraveghere riguroasă într-o instituție psihiatrică, față de Miroșnicenco A. urmează a fi aplicată măsura de constrângere cu caracter medical - internarea într-o instituție psihiatrică cu supraveghere riguroasă.

Totodată, solicitarea apărării de a dispune internarea inculpatului într-o instituție psihiatrică dar cu supraveghere obișnuită până la ameliorarea stării sănătății psihice a acestuia pe motiv că inculpatul nu prezintă pericol deosebit pentru societate, este necesar de a o respinge, ori, potrivit raportului de expertiză judiciară nr. XXXXX din 20.07.2018 comportamentul lui Miroșnicenco Andrei în stare de boală psihică este periculos pentru societate.

3. Avocatul Roman Aronov a declarat apel solicitând casarea integrală a sentinței și pronunțarea unei noi hotărâri, prin care Miroșnicenco A. să fie absolvit de răspundere penală în baza art. 23 alin. (1) Cod de procedură penală, coroborat cu prevederile art. 6 din această lege. Conform art. 99 lit. a) Cod penal, să fie aplicată în privința lui Miroșnicenco A. măsura de constrângere cu caracter medical - internarea într-o instituție psihiatrică cu supraveghere obișnuită, până la ameliorarea stării psihice.

Apelantul a invocat că, urmărirea penală a fost pornită la 06.12.2017 de către SUP a IP Strășeni în baza elementelor constitutive ale componenței de infracțiune prevăzută de art. 166 alin. (2) lit. c) Cod penal.

La 05.03.2018, lui Miroșnicenco A. i-a fost adusă spre cunoștință ordonanța privind recunoașterea persoanei în calitate de bănuț.

La 25.05.2018, Miroșnicenco A., în prezența și cu participarea avocatului Aronov R., a fost pus sub învinuire pe cauza penală nr. 2017330624.

Conform raportului de expertiză judiciară nr. 201835A198 din 11.06.2018, se constată în mod cert necesitatea trimiterii lui Miroșnicenco A. cu scopul examinării în condiții de staționar, în sens că în privința ultimului va fi dispusă efectuarea expertizei psihiatrico - legale staționare pentru evaluarea stării psihice și a discernământului, soluționarea întrebărilor expertele și finalizarea expertizei psihiatrico - legale.

Potrivit raportului de expertiză judiciară nr. XXXXX din 20.07.2018, învinutul Miroșnicenco A. suferă de maladie psihică cronică și evolutivă: "Schizofrenie formă paranoidă, sindrom paranoid".

În continuare expertul judiciar psihiatru E. Mardari menționează: "actualmente comportamentul cet. Miroșnicenco A. în stare de boală psihică este periculos pentru societate, iar Miroșnicenco A. în timpul săvârșirii infracțiunii prevăzute de art. 166 alin. (2) lit. c) Cod penal, se afla în stare de iresponsabilitate și nu putea să-și dea seama de acțiunile sale în aspectul legat de privațiunea ilegală de libertate a fratelui său Miroșnicenco A. și/sau nu putea să le dirijeze din cauza unei boli psihice cronice. Astfel, în privința cet. Miroșnicenco A. se recomandă aplicarea măsurilor de siguranță cu caracter medical, în sens de a fi îndreptat la tratament prin constrângere într-o instituție psihiatrică cu supraveghere riguroasă (IMSP SCP)".

Luând cunoștință cu raportul de expertiză judiciară nr. XXXXX din 20.07.2018, avocatul Aronov R., în interesele cet. Miroșnicenco A., a invocat faptul că nu este de acord cu concluziile expertului judiciar psihiatru E. Mardari, întrucât concluziile acestui expert sunt vădit incorecte și nu reflectă dinamica stării de sănătate mintală a cet. Miroșnicenco A., iar recomandările expertului judiciar psihiatru sunt nefondate și periculoase în lumina dreptului omului, garantat de CEDO.

La 14.09.2018, Judecătoria Strășeni în componența judecătorului Chiroșca I., în prezența și cu participarea avocatului Aronov R., examinând în ședința de judecată secretă, demersul procurorului în Procuratura r-lui Strășeni, A. Gureu, privind aplicarea măsurilor de constrângere cu caracter medical și revocarea arestului preventiv în privința lui Miroșnicenco A., a dispus autorizarea măsurii de constrângere cu caracter medical sub formă de internarea în IMPS "Spitalul Clinic de Psihiatrie" din mun. Chișinău, or. Codru, str. Costiujeni, 3, a învinutului Miroșnicenco A., în condiții de supraveghere riguroasă până la ameliorarea stării psihice.

În motivarea încheierii din 14.09.2018, instanța a constatat faptul că Miroșnicenco A. la moment are statut de învinuit, iar potrivit raportului de expertiză judiciară nr. XXXXX din 20.07.2018, s-a stabilit cu certitudine faptul că "învinutul Miroșnicenco Andrei suferă de maladie psihică cronică și evolutivă: "Schizofrenie formă paranoidă, sindrom paranoid". La momentul săvârșirii infracțiunii, ce i se impute învinutul Miroșnicenco A. nu avea capacitatea de a-și da seama de acțiunile sale și nu le putea dirija, deci nu putea acționa cu discernământ. în caz dăcii în instanța de judecată va fi probată vinovăția lui Miroșnicenco A., conform sării psihice, el necesită a fi recunoscut iresponsabil. Actualmente comportamentul persoanei în stare de boală psihică este periculos pentru societate. Astfel, în privința lui se recomandă aplicarea măsurilor de siguranță cu caracter medical, în sens de a fi îndreptat la tratament prin constrângere într-o instituție psihiatrică cu supraveghere riguroasă (IMSP SCP)".

Ori, tragerea la răspundere penală a persoanei incapabile Miroșnicenco A. nu este justificată în mod obiectiv și reprezintă o eroare gravă de fapt, care a afectat soluția corectă a instanței în lumina principiului caracterului personal al răspunderii penale, întrucât nu este pasibilă de răspundere penală persoana care, în timpul săvârșirii unei fapte prejudiciabile, se afla în stare de iresponsabilitate, adică nu putea să-și dea seama de acțiunile ori inacțiunile sale sau nu putea să le dirijeze din cauza unei boli psihice cronice, a unei tulburări psihice temporare sau a altei stări patologice, cerințele legii ignorate însă de către prima instanța.

În astfel de condiții factice, Miroșnicenco A., în mod inevitabil, urmează a fi absolvit de răspundere penală în fundamentul art. 23 alin. (1) Cod penal, în situația când Miroșnicenco A. în timpul săvârșirii infracțiunii "prevăzute de art. 166 alin. (2) lit. c) Cod penal, se afla în stare de iresponsabilitate și nu putea să-și dea seama de acțiunile sale în aspectul legat de privațiunea ilegală de libertate a fratelui său Miroșnicenco A. și/sau nu putea să le dirijeze din cauza unei boli psihice cronice.

Astfel, sub imperiul art. 6 alin. (1) Cod penal, persoana este supusă răspunderii penale și pedepsei penale numai pentru fapte săvârșite cu vinovăție.

Mai mult ca atât, instanța de fond nu a argumentat corect și just motivele admiterii sau respingerii unor probe, pe ce circumstanțe de fapt și de drept s-a călăuzit la pronunțarea sentinței de condamnare, în baza căror temeuri a ajuns la concluzia privind atragerea la răspundere penală a inculpatului lipsită de capacitate de exercițiu.

Reieșind din complexitatea tuturor circumstanțelor de fapt ale cauzei, Miroșnicenco A. urmează a fi absolvit de răspundere penală în baza art. 23 alin. (1) Cod penal.

Art. 23 alin. (1) Cod penal statuează în mod lucid că nu este pasibilă de răspundere penală persoana care, în timpul săvârșirii unei fapte prejudiciabile, se afla în stare de iresponsabilitate, adică nu putea să-și dea seama de acțiunile ori inacțiunile sale sau nu putea să le dirijeze din cauza unei boli psihice cronice, a unei tulburări psihice temporare sau a altei stări patologice. Față de o asemenea persoană, în baza hotărârii instanțe judecată, pot fi aplicate măsuri de constrângere cu caracter medical, prevăzute prezentul cod.

Totodată, conform art. 99 lit. a) Cod penal, urmează să fie aplicată în privința lui Miroșnicenco A. măsura de constrângere cu caracter medical - internarea într-o instituție psihiatrică cu supraveghere obișnuită până la ameliorarea stării psihice.

Ori, Miroșnicenco A. are loc de muncă stabil și loc de trai permanent în or. Strășeni, se caracterizează pozitiv și anterior nu a fost judecat, nu se află la evidența medicului – narcolog, lipsesc consecințe infracționale ca urmare a comiterii infracțiunii imputate, lipsesc circumstanțe agravante în urma infracțiunii prevăzute de art. 166 alin. (2) lit. c) Cod penal.

Un alt argument/motiv extrem de important constă în faptul că analiza comportamentului învinuitului Miroșnicenco A. atât înainte, cât și după săvârșirea fapte demonstrează lipsa indicilor care ar condiționa faptul că el prezintă un pericol deosebit pentru societate.

Astfel, partea apărării este împotriva de a fi internat Miroșnicenco A. în spitalul psihiatric pentru tratament forțat.

4. Potrivit deciziei Colegiului penal al Curții de Ape Chișinău din 06 martie 2019, apelul a fost respins ca nefondat.

Instanța de apel a statuat că, că instanța de fond just, motivat și întemeiat a ajuns la concluzia de vinovăție a inculpatului de comiterea infracțiunii prevăzute de art. 166 alin. (2) lit. c) Cod penal, individualizată prin „privațiune ilegală de libertate a unei persoane, dacă acțiunea nu este legată cu răpirea acesteia, săvârșită profitând de starea de neputință cunoscută a victimei, care se datorează dezabilității”, corectă soluția instanței de fond privind aplicarea în privința lui Miroșnicenco A., a măsurii de constrângere cu caracter medical - internarea într-o instituție psihiatrică cu supraveghere riguroasă, or, această măsură de constrângere este pe deplin justificată, anume prin raportul de expertiză judiciară nr. XXXXX din 20.07.2020.

Inculpatul prezintă pericol pentru societate, în asemenea mod fiind impusă de drept necesitatea de aplicare a măsurilor de constrângere și anume supravegherea în instituție psihiatrică cu regim riguros.

Mai mult, conform raportului de expertiză judiciară, în momentul comiterii infracțiunii Miroșnicenco A. nu își dădea seama de acțiunile sale și nu le putea dirija, acționând astfel cu discernământ, iar în cazul în care se va adeveri vina acestuia de comiterea faptelor infracționale, dânsul urmează a fi recunoscut iresponsabil.

Argumentul apărătorului în contextul și forma formulată este unul ambiguu, în situația în care prin sentință Miroșnicenco A. nu a fost supus răspunderii și pedepsei penale, ci a fost aplicată măsura de constrângere cu caracter medical - internarea într-o instituție psihiatrică cu supraveghere riguroasă, măsură de constrângere obligatorie în cazul constatării stării de iresponsabilitate a inculpatului în momentul comiterii infracțiunii, astfel că inculpatul Miroșnicenco A. nu este pasibil de răspundere penală, pentru comiterea infracțiunii revăzute de art. 166 alin. (2), lit. c) Cod penal.

5. Avocatul Roman Aronov a declarat recurs ordinar, solicitând casarea sentinței și deciziei instanței de apel, cu pronunțarea unei noi hotărâri, prin care Miroșnicenco A. să fie absolvit de răspundere penală în baza art. 23 alin. (1) Cod penal, coroborat cu prevederile art. 6 din această lege. Conform art. 99 lit. a) Cod penal, să fie aplicată în privința lui Miroșnicenco A. măsura de constrângere cu caracter medical - internarea într-o instituție psihiatrică cu supraveghere obișnuită, până la ameliorarea stării psihice.

Recurentul a invocat că, Miroșnicenco A. urmează a fi absolvit de răspundere penală în baza art. 23 alin. (1) Cod penal.

Art. 23 alin. (1) Cod penal statuează în mod lucid că, nu este pasibilă de răspundere penală persoana care, în timpul săvârșirii unei fapte prejudiciabile, se afla în stare de iresponsabilitate, adică nu putea să-și dea seama de acțiunile ori inacțiunile sale sau nu putea să le dirijeze din cauza unei boli psihice

cronice, a unei tulburări psihice temporare sau a altei stări patologice. Față de o asemenea persoană, în baza hotărârii instanței de judecată, pot fi aplicate măsuri de constrângere cu caracter medical, prevăzute de prezentul cod.

Totodată, conform art. 99 lit. a) Cod penal, propunem să fie aplicată în privința lui Miroșnicenco A. măsura de constrângere cu caracter medical - internarea într-o instituție psihiatrică cu supraveghere obișnuită până la ameliorarea stării psihice.

Ori, inculpatul are loc de muncă stabil și loc de trai permanent în or. Strășeni, se caracterizează pozitiv și anterior nu a fost judecat, nu se află la evidența medicului - narcolog, lipsesc consecințelor infracționale și circumstanțe agravante în urma infracțiunii prevăzute de art. 166 alin. (2) lit. c) Cod penal.

Un alt argument/motiv extrem de important constă în faptul că analiza comportamentului învinutului Miroșnicenco A. atât înainte, cât și după săvârșirea faptei demonstrează lipsa indicilor care ar condiționa faptul că inculpatul prezintă un pericol deosebit pentru societate.

Astfel, partea apărării este împotriva de a fi internat Miroșnicenco A. în spitalul psihiatric pentru tratament forțat.

6. Potrivit deciziei Colegiul penal lărgit al Curții Supreme de Justiție din 01 august 2019, recursul ordinar a fost admis, casat total decizia instanței de apel și dispusă rejudecarea cauzei de către aceeași instanță, în alt complet de judecată.

Instanța de recurs a statuat că, că prima instanță în sentință deși face referire la raportul de expertiză judiciară nr. XXXXX din 20.07.2018, prin care s-a constatat că inculpatul la momentul săvârșirii infracțiunii nu avea capacitatea de a-și da seama de acțiunile sale și nu le putea dirija, deci nu putea acționa cu discernământ, acesta urmând a fi recunoscut iresponsabil, pripit și-a întemeiat soluția în privința inculpatului Miroșnicenco A. în baza art. 23 alin. (2) Cod penal, ce stipulează că „nu este pasibilă de pedeapsă persoana care, deși a săvârșit infracțiunea în stare de responsabilitate, înainte de pronunțarea sentinței de către instanța de judecată s-a îmbolnăvit de o boală psihică care a lipsit-o de posibilitatea de a-și da seama de acțiunile ori inacțiunile sale sau de a le dirija. Față de o asemenea persoană, în baza hotărârii instanței de judecată, pot fi aplicate măsuri de constrângere cu caracter medical, iar după însănătoșire - ea poate fi supusă pedepsei”, pronunțând în consecință o sentință de tragere la răspundere penală a inculpatului Miroșnicenco A. cu recunoaștere acestuia vinovat de comiterea infracțiunii prevăzute de art. 166 alin. (2) lit. c) Cod penal, cu aplicarea în privința acestuia a unei măsuri de constrângere cu caracter medical.

În acest sens, prima instanță a omis, având în vedere circumstanțele particulare ale speței, să verifice aplicabilitatea în speță a prevederilor art. 23 alin. (1) Cod penal, ce prevăd că „Nu este pasibilă de răspundere penală persoana care, în timpul săvârșirii unei faptei prejudiciabile, se afla în stare de iresponsabilitate, adică nu putea să-și dea seama de acțiunile ori inacțiunile sale sau nu putea să le dirijeze din cauza unei boli psihice cronice, a unei tulburări psihice temporare sau a altei stări patologice. Față de o asemenea persoană, în baza hotărârii instanței de judecată, pot fi aplicate măsuri de constrângere cu caracter medical, prevăzute de prezentul cod”.

Ulterior, instanța de apel, contrar prevederilor art. 414 Cod de procedură penală, nu a verificat, identificat și corectat această eroare de drept admisă de prima instanță, și a menținut fără modificări sentința primei instanțe de tragere la răspundere penală a inculpatului, fără a stabili cu certitudine dacă la momentul săvârșirii infracțiunii, acesta era responsabil sau iresponsabil și corespunzător în privința lui urmau a fi aplicate prevederile art. 23 alin. (1) sau alin. (2) Cod penal, totodată, fără a lua în considerare și verifica conținutul raportului de expertiză nr. XXXXX din 20.07.2018, prin care s-a constatat că Miroșnicenco A. la momentul săvârșirii infracțiunii nu avea capacitatea de a-și da seama de acțiunile sale și nu le putea dirija, deci nu putea acționa cu discernământ, acesta urmând a fi recunoscut iresponsabil, deși acest motiv a fost invocat și în cererea de apel declarată de avocat în numele inculpatului, în privința căruia instanța de apel s-a expus superficial în decizia sa, printr-o interpretare eronată a circumstanțelor de fapt ale speței în coraport cu normele legale specificate, ce nu poate fi acceptat de instanța de recurs ordinar.

7. Potrivit deciziei Colegiul penal al Curții de Apel Chișinău din 10 decembrie 2019, apelul a fost admis, casată total sentința și pronunțată o nouă hotărâre:

„Se constată comiterea de către Miroșnicenco Andrei a faptei social periculoase prevăzute de art. 166 alin. (2) lit. c) Cod penal.

Miroșnicenco Andrei se absolvă de răspunderea penală în baza art. 23 alin. (1) Cod penal.

În conformitate cu art. 99 lit. b) Cod penal, se aplică față de Miroșnicenco Andrei măsura de constrângere cu caracter medical - internarea într-o instituție psihiatrică cu supraveghere riguroasă”.

Instanța de apel a statuat că, prima instanță l-a recunoscut vinovat și a aplicat față de inculpat măsura de constrângere cu caracter medical - internarea într-o instituție psihiatrică cu supraveghere riguroasă, fără a aplica prevederile art. 23 alin. (1) Cod penal, ce prevăd că nu este pasibilă de răspundere penală persoana care, în timpul săvârșirii unei fapte prejudiciabile, se afla în stare de iresponsabilitate, adică nu putea să-și dea seama de acțiunile ori inacțiunile sale sau nu putea să le dirijeze din cauza unei boli psihice cronice, a unei tulburări psihice temporare sau a altei stări patologice. Față de o asemenea persoană, în baza hotărârii instanței de judecată, pot fi aplicate măsuri de constrângere cu caracter medical, prevăzute de prezentul cod.

Prin urmare, se constată că, Miroșnicenco A. a comis fapta socială periculoasă prevăzută de art. 166 alin. (2) lit. c) Cod penal, însă, urmează a fi absolvit de răspunderea penală, în baza art. 23 alin. (1) Cod penal, ori, nu este pasibilă de răspundere penală persoana care, în timpul săvârșirii unei fapte prejudiciabile, se afla în stare de iresponsabilitate, adică nu putea să-și dea seama de acțiunile ori inacțiunile sale sau nu putea să le dirijeze din cauza unei boli psihice cronice.

Este nefondată solicitarea avocatului cu privire la aplicarea în privința lui Miroșnicenco A. a măsurii de constrângere cu caracter medical - internarea într-o instituție psihiatrică cu supraveghere obișnuită, până la ameliorarea stării psihice, deoarece, potrivit raportului de expertiză judiciară nr. XXXXX din 20.07.2018 Miroșnicenco A. a fost recunoscut iresponsabil și s-a recomandat aplicarea măsurilor de siguranță cu caracter medical, în sens de a fi îndreptat la tratament prin constrângere într-o instituție psihiatrică cu supraveghere riguroasă.

La fel, este neîntemeiat și argumentul avocatului că, analiza comportamentului învinuitului Miroșnicenco A. înainte și după săvârșirea faptei, demonstrează lipsa indicilor care ar condiționa faptul că, inculpatul prezintă un pericol deosebit pentru societate, ori, conform raportului de expertiză judiciară nr. XXXXX din 20.07.2018, Miroșnicenco A. suferă de maladie psihică cronică și evolutivă: „Schizofrenia formă paranoidă, sindrom paranoid”.... , iar conform stării psihice în prezent Miroșnicenco A. nu are capacitatea de a-și da seama de acțiunile sale și nu poate dirija cu acțiunile sale, deci nu poate acționa cu discernământ.

Mai mult, prin încheierea Judecătorei Strășeni din 14.09.2018, s-a dispus internarea lui Miroșnicenco A. în IMSP Spitalul Clinic de Psihiatrie, însă încheierea dată până în prezent nu a fost pusă în executare pe motivul eschivării inculpatului.

Astfel, Miroșnicenco A. a comis fapta prejudiciabilă imputată, dar urmează a fi absolvit de răspundere penală, cu aplicarea măsurii de constrângere cu caracter medical - internarea într-o instituție psihiatrică, cu supraveghere riguroasă.

8. Avocatul Roman Aronov a declarat recurs ordinar, solicitând casarea sentinței și deciziei instanței de apel, cu pronunțarea unei noi hotărâri, prin care conform art. 99 lit. a) Cod penal, să fie aplicată în privința lui Miroșnicenco A. măsura de constrângere cu caracter medical - internarea într-o instituție psihiatrică cu supraveghere obișnuită, până la ameliorarea stării psihice.

Recurentul a invocat că, urmărirea penală pe cauza penală nr. 2017330624 a fost pornită la 06.12.2020 de către SUP a IP Strășeni în baza elementelor constitutive ale componenței de infracțiune prevăzută de art. 166 alin. (2) lit. c) Cod penal.

La 05.03.2018, lui Miroșnicenco A. i-a fost adusă spre cunoștință ordonanța privind recunoașterea persoanei în calitate de bănuț.

La 25.05.2018, Miroșnicenco A., în prezența și cu participarea avocatului Aronov R., a fost pus sub învinuire.

Potrivit raportului de expertiză judiciară nr. XXXXX din 20.07.2018, se constată că învinuitul Miroșnicenco A. suferă de maladie psihică cronică și evolutivă: ”Schizofrenie formă paranoidă, sindrom paranoid”.

În continuare expertul judiciar psihiatru E. Mardari menționează: ”actualmente comportamentul cet. Miroșnicenco A. în stare de boală psihică este periculos pentru societate, iar Miroșnicenco A. în timpul săvârșirii infracțiunii prevăzute de art. 166 alin. (2) lit. c) Cod penal, se afla în stare de iresponsabilitate și nu putea să-și dea seama de acțiunile sale în aspectul legat de privațiunea ilegală de libertate a fratelui său Miroșnicenco A. și/sau nu putea să le dirijeze din cauza unei boli psihice cronice. Astfel, în privința cet. Miroșnicenco A. se recomandă aplicarea măsurilor de siguranță cu caracter medical, în sens de a fi îndreptat la tratament prin constrângere într-o instituție psihiatrică cu supraveghere riguroasă (IMSP SCP)”.

Luând cunoștință cu raportul de expertiză judiciară nr. XXXXX din 20.07.2018, avocatul Aronov R., în interesele lui Miroșnicenco A., a invocat faptul că nu este de acord cu concluziile expertului judiciar

psihiatru E. Mardari, întrucât concluziile acestui expert sunt vădit incorecte și nu reflectă dinamica stării de sănătate mintală a lui Miroșnicenco A., iar recomandările expertului judiciar psihiatru sunt nefondate și periculoase în lumina dreptului omului, garantat de CEDO.

În astfel de condiții, decizia instanței de apel din 10.12.2019 în aspectul numit supra este în mod vădit neîntemeiată, ilegală, din toate sensurile, sub aspect de fapt și de drept și fără un conținut efectiv, iar prin pronunțarea deciziei recurrate instanța de apel a încălcat esențial dreptul inculpatului la un proces echitabil, garantat de CtEDO.

Mai mult, instanța de apel nu a argumentat corect și just motivele admiterii sau respingerii unor probe, pe ce circumstanțe de fapt și de drept s-au călăuzit la pronunțarea deciziei criticate în aspectul criticat, în baza căror temeuri a ajuns la concluzia privind aplicarea în privința inculpatului a măsurii de constrângere cu caracter medical sub formă de internarea în IMSP Spitalul Clinic de Psihiatrie din mun. Chișinău, or. Codru, str. Costiujeni, 3, a lui Miroșnicenco A., în condiții de supraveghere riguroasă, până la ameliorarea stării psihice.

Drept rezultat, instanța de apel vădit incorect a concluzionat despre aplicarea în privința inculpatului a măsurii de constrângere cu caracter medical sub formă de internarea în IMSP Spitalul Clinic de Psihiatrie din mun. Chișinău, or. Codru, str. Costiujeni, 3, a lui Miroșnicenco A., în condiții de supraveghere riguroasă, până la ameliorarea stării psihice, iar neprimirea acestor fapte esențiale pentru examinarea justă și corectă a dosarului penal de către judecătorii fondului se datorează în special faptului că decizia criticată nu cuprinde motivele pe care se întemeiază aplicarea în privința inculpatului a măsurii de constrângere cu caracter medical sub formă de internarea în IMSP Spitalul Clinic de Psihiatrie din mun. Chișinău.

În drept, recursul este întemeiat pe prevederile art. 427 alin. (1) pct. 6) Cod de procedură penală - instanța de apel nu s-a pronunțat asupra tuturor motivelor invocate în apel, hotărârea atacată nu cuprinde motivele pe care se întemeiază soluția, motivarea soluției contrazice dispozitivul hotărârii, acesta este expus neclar, instanța a admis o eroare gravă de fapt, care a afectat soluția instanței.

9. Judecând recursul ordinar pe baza materialului din dosarul cauzei și argumentelor invocate, Colegiul penal lărgit concluzionează că acesta urmează a fi admis, din următoarele considerente.

Potrivit art. 427 alin. (1) pct. 6) Cod de procedură penală, hotărârile instanței de apel pot fi supuse recursului pentru a repara erorile de drept comise de instanțele de fond și de apel, inclusiv când hotărârea atacată nu cuprinde motivele pe care se întemeiază soluția, când motivarea soluției contrazice dispozitivul hotărârii, acesta este expus neclar, când instanța de apel nu s-a pronunțat asupra tuturor motivelor invocate în apel.

Instanța de recurs verifică doar dacă s-a aplicat corect legea la faptele reținute prin hotărârea atacată și dacă aceste fapte au fost constatate cu respectarea dispozițiilor de drept formal și material.

Sub acest aspect se atestă că instanțele de fond și de apel au comis următoarele erori de drept.

În primul rând, conform art. 384 alin. (3) Cod de procedură penală, sentința instanței de judecată trebuie să fie legală, întemeiată și motivată. În corespundere cu art. 143 alin. (1) pct. 3) și 6) Cod de procedură penală, expertiza judiciară se dispune și se efectuează, în mod obligatoriu, pentru constatarea stării psihice și fizice a inculpatului – în cazurile în care apar îndoieli cu privire la starea de responsabilitate, altor cazuri când prin alte probe nu poate fi stabilit adevărul în cauză. Potrivit art. 23 alin. (1) Cod penal, **nu este pasibilă de răspundere penală** persoana care, în timpul săvârșirii unei fapte prejudiciabile, se afla în stare de iresponsabilitate. Față de o asemenea persoană, în baza hotărârii instanței de judecată, **pot fi aplicate măsuri de constrângere cu caracter medical**, prevăzute de prezentul cod. Conform art. 99 Cod penal, persoanelor care **au săvârșit fapte prevăzute de legea penală** în stare de iresponsabilitate instanța de judecată poate să le aplice următoarele măsuri de constrângere cu caracter medical, care se desfășurează de către instituțiile curative ale organelor de ocrotire a sănătății: a) internarea într-o instituție psihiatrică cu supraveghere obișnuită; b) internarea într-o instituție psihiatrică cu supraveghere riguroasă. Potrivit art. 101 alin. (1) Cod penal, instanța de judecată, considerând că este necesar de a aplica o măsură de constrângere cu caracter medical, alege forma acesteia **în funcție de boala mintală a persoanei, de caracterul și gradul prejudiciabil al faptei săvârșite**. Conform art. 100 alin. (2) Cod penal, internarea într-o instituție psihiatrică **cu supraveghere riguroasă** poate fi aplicată de către instanța de judecată unui alienat care, **din cauza stării psihice și a caracterului faptei prejudiciabile săvârșite, prezintă un pericol deosebit pentru societate** și are nevoie de îngrijire spitalicească și de tratament în condiții de supraveghere riguroasă. În corespundere cu art. 498 alin. (1), (2) pct. 1) - (5) Cod de procedură penală, la adoptarea sentinței, instanța trebuie să soluționeze dacă a avut loc fapta prejudiciabilă prevăzută de legea penală, dacă fapta aceasta a fost săvârșită de persoana cauza căreia se

judică, dacă această persoană a săvârșit fapta prejudiciabilă în stare de iresponsabilitate, dacă trebuie aplicată vreo măsură de constrângere cu caracter medical și care anume. Potrivit art. 499 alin. (1) Cod de procedură penală, **dacă consideră dovedit faptul că persoana în cauză a săvârșit o faptă prejudiciabilă**, prevăzută de legea penală, în stare de iresponsabilitate, instanța de judecată adoptă, conform art. 23 Cod penal, **o sentință de absolvire a acestei persoane de răspundere penală și de aplicare față de ea a unor măsuri de constrângere cu caracter medical**, indicând care anume din ele trebuie aplicată.

În corespundere cu jurisprudența națională, sentința trebuie să corespundă atât după formă, cât și după conținut cerințelor Codului de procedură penală. Sentința se expune în mod consecvent, astfel ca noua situație să decurgă din cea anterioară și să aibă legătură logică cu ea, excluzându-se folosirea formulărilor inexacte (*Hotărârea Plenului CSJ nr. 22 din 12.12.2005 privind sentința judecătorească, pct. 3.*).

În pofida acestor prescripții legale, potrivit descriptivului și dispozitivului sentinței, instanța de fond (*pct. 1., 2. din decizie*):

a) în descriptiv, inițial a constatat că fapta prejudiciabilă a fost săvârșită de către Miroșnicenco A., care se afla în stare de iresponsabilitate - circumstanțe de fapt și de drept proprii unei sentințe de absolvire de răspundere penală cu aplicarea unor măsuri de constrângere cu caracter medical (*art. 23 CP, 499 CPP*), însă în dispozitiv, contrazicându-se, l-a recunoscut vinovat de săvârșirea infracțiunii prevăzute de art. 166 alin. (2) lit. c) Cod penal - soluția proprie unei sentințe de condamnare (*art. 389, 395 CPP*).

Ori, instanța urma să adopte **o sentință de absolvire a inculpatului de răspundere penală** și de aplicare față de el a măsuri de constrângere cu caracter medical, dacă **consideră dovedit faptul că inculpatul a săvârșit o faptă prejudiciabilă**, prevăzută de legea penală, în stare de iresponsabilitate;

b) dispunând în dispozitiv: „se aplică față de Miroșnicenco Andrei măsura de constrângere cu caracter medical - internarea într-o instituție psihiatrică cu supraveghere **riguroasă** în IMSP”, nu a coroborat concluzia din raportul de expertiză judiciară nr. nr. XXXXX din 20.07.2018, că: „**comportamentul persoanei în stare de boală psihică este periculos pentru societate... se recomandă a fi îndreptat la tratament într-o instituție psihiatrică cu supraveghere riguroasă**” (*f.d.165*), cu prescripțiile din art. 100 alin. (2), 101 alin. (1) Cod penal, art. 143 alin. (1) pct. 3) și 6) Cod de procedură penală, conform căror, instanța de judecată alege forma măsurii de constrângere cu caracter medical **în funcție de boala mintală** a persoanei, **de caracterul și gradul prejudiciabil al faptei săvârșite**, iar internarea într-o instituție psihiatrică cu supraveghere **riguroasă** poate fi aplicată doar unui alienat care, **din cauza stării psihice și a caracterului faptei prejudiciabile** săvârșite, prezintă un **pericol deosebit** pentru societate. Expertiza judiciară se dispune și se efectuează, în mod obligatoriu, pentru constatarea stării psihice și fizice a inculpatului - în cazurile în care apar îndoieli cu privire la starea de responsabilitate, altor cazuri când prin alte probe nu poate fi stabilit adevărul în cauză.

Astfel, prima instanță nu a judecat fondul cauzei în conformitate cu rigorile prevăzute de lege, adoptând o hotărâre care nu cuprinde motive legale pe care se întemeiază soluția, motivarea soluției contrazicând dispozitivul hotărârii, acesta fiind expus neclar.

În al doilea rând, potrivit art. 414 alin. (1) și (5) Cod de procedură penală, instanța de apel, judecând apelul, verifică legalitatea și temeinicia hotărârii atacate în baza probelor examinate de prima instanță, conform materialelor din cauza penală și se pronunță asupra tuturor motivelor invocate în apel. Conform art. 419 Cod de procedură penală, rejudecarea cauzei de către instanța de apel se desfășoară potrivit regulilor generale pentru examinarea cauzelor în primă instanță, care se aplică în mod corespunzător. Potrivit art. 417 alin. (1) pct. 8) Cod de procedură penală, decizia instanței de apel trebuie să cuprindă temeiurile de fapt și de drept care au dus la admiterea apelului, precum și motivele adoptării soluției date.

Însă, instanța de apel, nu a respectat prescripțiile de drept nominalizate, deoarece, întemeiat casând sentința și rejudecând cauza conform regulilor generale, potrivit descriptivului și dispozitivului deciziei contestate (*pct. 7. din decizie*):

a) nu a reacționat în modul prevăzut de lege asupra erorilor de drept comise de instanța de fond, nominalizate mai sus, repetându-le întocmai.

Ori, instanța de apel urma să adopte **o hotărâre de absolvire a inculpatului de răspundere penală** și de aplicare față de el a măsuri de constrângere cu caracter medical, dacă **consideră dovedit faptul că inculpatul a săvârșit o faptă prejudiciabilă**, prevăzută de legea penală, în stare de iresponsabilitate;

b) dispunând în dispozitiv: „se aplică față de Miroșnicenco Andrei măsura de constrângere cu caracter medical - internarea într-o instituție psihiatrică cu supraveghere **riguroasă**”, nu a coroborat concluzia din raportul de expertiză judiciară nr. nr. XXXXX din 20.07.2018, că: „**comportamentul**

persoanei în stare de boală psihică este periculos pentru societate... se recomandă a fi îndreptat la tratament într-o instituție psihiatrică cu supraveghere riguroasă” (f.d.165), cu prescripțiile din art. 100 alin. (2), 101 alin. (1) Cod penal, art. 143 alin. (1) pct. 3) și 6) Cod de procedură penală, conform căror, instanța de judecată alege forma măsurii de constrângere cu caracter medical în funcție de boala mintală a persoanei, de caracterul și gradul prejudiciabil al faptei săvârșite, iar internarea într-o instituție psihiatrică cu supraveghere riguroasă poate fi aplicată doar unui alienat care, din cauza stării psihice și a caracterului faptei prejudiciabile săvârșite, prezintă un pericol deosebit pentru societate. Expertiza judiciară se dispune și se efectuează, în mod obligatoriu, pentru constatarea stării psihice și fizice a inculpatului – în cazurile în care apar îndoieli cu privire la starea de responsabilitate, altor cazuri când prin alte probe nu poate fi stabilit adevărul în cauză.

c) nu s-a pronunțat asupra tuturor motivelor invocate în apelul de pe rol și repetate în recursul ordinar, inclusiv asupra celor reproduse la pct. 3. și 8. din prezenta decizie (pct. 3., 7., 8. din decizie).

Împrejurările expuse atestă în mod lucid că instanțele de fond și de apel nu au judecat cauza penală în condițiile legii, deoarece au adoptat hotărâri care nu cuprind motive legale pe care se întemeiază soluția, motivarea soluției contrazicând dispozitivul hotărârii, acesta fiind expus neclar, instanța de apel nu s-a pronunțat asupra tuturor motivelor invocate în apel, și că recursul ordinar este întemeiat.

Conform art. 435 alin. (1) pct. 2) lit. c) Cod de procedură penală, instanța de recurs casează total hotărârea atacată și dispune rejudecarea cauzei de către instanța de apel, în cazul în care eroarea judiciară nu poate fi corectată de către instanța de recurs.

Dat fiind că încălcările normelor procedurale specificate, comise de către instanțele de fond și de apel, constituie erori de drept prescrise în art. 427 alin. (1) pct. 6) Cod de procedură penală și care nu pot fi corectate de către instanța de recurs, se impune soluția admiterii recursului ordinar, casării totale a deciziei contestate, și dispunerea rejudecării cauzei de către aceeași instanță de apel, în alt complet de judecată.

La rejudecarea cauzei instanța de apel urmează să țină cont de împrejurările expuse, să înlăture erorile menționate, să judece cauza în strictă conformitate cu legea, și să adopte o hotărâre legală și întemeiată.

10. În conformitate cu art. 434, 435 alin. (1) pct. 2) lit. c), alin. (3) Cod de procedură penală, Colegiul penal lărgit,

DECIDE :

admite recursul ordinar declarat de avocatul Roman Aronov, casează total decizia Colegiul penal al Curții de Apel Chișinău din 10 decembrie 2019, în privința inculpatului Miroșnicenco Andrei XXXXX și dispune rejudecarea cauzei de către aceeași instanță de apel, în alt complet de judecată.

Decizia nu este susceptibilă de a fi atacată, fiind pronunțată integral la 24 iulie 2020.

Președinte
Judecători

Iurie Diaconu
Liliana Catan
Ion Guzun
Victor Burduh
Nicolae Craiu